

Kivikautisen asuinpaikan tarkastuskertomus:

Kunta: RAUTALAMPI
Nimi: Laajansuo

Kylä: Hanhitaival
Inv.nro:

Mj.tyyppi: asuinpaikka Luokka: 2
Ajoitus: kivikautinen

Kartta: 3223 05 Koordinaatit: paikka
X: 6931 31 Y: 3478 68 Z: 110.0 Z2: 113.0

Löydöt hiekkatien pinnasta ja koekuopista kahdelta, n. 200 m:n etäisyydellä olevalta kohdalta. Kivikkoisen kumpareen etelä- ja itäpuolella. Hiekkaa. Terassilla.

Tutkija: Sepänmaa Timo inventointi vv/kk 1998 / 7

Löydöt:

KM 30995: 1 KVARTSIESINE, kaavin, 1 kpl, 5 g,
pitkänomainen kappale, jonka toisessa päässä retusoitu pyöreä terä.
KM 30995: 2 KVARTSI-ISKOKSIA, 3 kpl, 9 g.

Maanomistustiedot:

Ei selvitetty

Paikka sijaitsee Rautalammin kirkosta 20.0 km lounaaseen, Armisveden koillispuolella, Hanhitaipaleen kylän Sapelin seudulla, Laajansuon pohjoispuolella, Rautalampi - Hankasalmi-tien varrella, sen eteläpuolella, tiestä n. 10-40 m, Jukolan talosta n. 350 m etelään.

Sepänmaa 1998:

Paikka löytyi heinäkuussa 1998 liikkeessani seudulla Hankasalmen Armisveden rantakaava-alueen muinaisjäännösten inventoinnin yhteydessä. Rautalammen puoli ei kuulunut tutkimusalueeseen, mutta kyseinen kohde "löytyi" auton ikkunasta katsomalla ohi ajettaessa.

Paikka on Laajankankaan eteläosassa olevan kivikkoisen kumpareen itä- ja etelälaidalla. Laajankangas on laaja hiekkamuodostuma (delta?). Kivikkoinen kumpare lienee muodostunut varhaisten huuhtoutumisten seurauksena. Kumpareen etelä- ja itälaidoille on lajittunut hienoa hiekkaa loivaksi törmäksi. Törmä laskee soistuneeseen metsään. Törmän juuri on kartalta arvioiden 110-111 m mpy. Itse törmä on noin 112 m:n tasolla. Tätäkin korkeammalla, n. 115 m:n tasolla on selvä (varhaisempi) törmän juuri. Paikka on sijainnut Armisveden muinaisen lasku-uoman suulla (laskenut Matkuslammien kautta Vahvaseen jne.). Uoman kynnyks on noin 112 m:n tasolla, joten asuinpaikka saattaa liittyä k.o. uoman aikaan. Uomaa ei ole ajoitettu, mutta aivan ilmeisesti se on mesoliittinen. (Yleisiä pohdintoja Armisveden vesistöhistoriasta raportissa: *Hankasalmen Armisveden rantakaava-alueen muinaisjäännösten inventointi, Timo*

Sepänmaa / Keski-Suomen museo 1998 - ark.os. top. arkistossa.)

Löytöjä havaittiin tien pinnassa kahdella alueella Hankasalmi - Rautalampi -tieltä etelään, kohti Sulkusalmen tilaa johtavan tien a) pinnassa ja laidoilla n. 10-30 m risteyksestä etelään ja b) saman tien pinnassa ja leikkauksessa Laajalahden pohjukalla olevalle tilalle johtavaa tietä em. risteyksestä n. 250 m. Löytökohtien koordinaatit:
a) $x=6931\ 32$, $y=3478\ 68$, $z=n.110-112,5$ ja b) $x=6931\ 16$, $y=3478\ 57$, $z=110-112,5$.

Löydöt olivat kvartsi-iskoksia. Löytökohdalta a) löytyi kolme selvää kvartsi-iskosta tien pinnasta ja laidalta (alan:o 2). Tällä kohdalla tien itälaidalle, tormän reunalle tehtiin kolme koekuoppaa, joista kaikissa havaittiin heikkoa likamaata ja yhdessä pieni kvartsi-iskos (ei talletettu). Löytökohdalta b) löytyi kvartsiesine (alan:o 1) sekä pieni kvartsi-iskos, jota ei talletettu.

Löytökohta a pohjoisesta. Kuva: Nina Toiviainen / Keski-Suomen museo.

Löytökohtien väliselle alueelle tehtiin pari koekuoppaa, mutta näistä ei tullut löytöjä. Myöskään tällä välillä ei tien pinnalla havaittu löytöjä. Alueella ei viivytty kuin parikymmentä minuuttia, joten tarkastus jäi pintapuoliseksi. Asuinpaikan laajuutta ei näiden inventointitietojen perusteella siis voi päätellä. Törmän päälle tehty hiekkatie on jossain määrin tuhonnut asuinpaikkaa, ehjää aluetta lienee silti kohtalaisesti jäljellä, joten suojele- ja tutkimusarvoa kohteella mielestäni on.

Pitäisin jotakuinkin varmana että lähialueella - 500 m:n säteellä - on useampiakin kiviakautisia asuinpaikkoja. Toistaiseksi näitä ei tältä seutua Rautalampea ole tunnettu - hajalöydöistä minulla ei ole tietoa.

Jyväskylässä 8.10.1998

Timo Sepänmaa
Keski-Suomen museo

RAUTALAMPI, Hanhitaival, Laajansuo
 - kivikautinen asuinpaikka

Pk 3223 05 LUMMUKKA, 1988

